

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 14 (1529) 7 КРАСАВІКА 2021 г.

Прысвяціў Alma Mater усё жыццё: у ГрДУ імя Янкі Купалы адзначылі 90-гадовы юбілей прафесара Аляксея Пяткевіча

Круглы стол, прысвечаны 90-гадоваму юбілею прафесара Аляксея Пяткевіча, зладзілі ў Купалаўскім універсітэце 31 сакавіка.

Цёплая сустрэча аб'яднала за круглым сталом усіх, хто хацеў павіншаваць вядучага навуковага супрацоўніка аддзела арганізацыйна-метадычнага суправаджэння навуковай і інавацыйнай дзейнасці, прафесара Аляксея Міхайлавіча Пяткевіча.

Завітала на свята рэктар ГрДУ імя Янкі Купалы Ірына Кітурка. З хваляваннем яна падкрэсліла, што такой падзеі ў сценах Купалаўскага ўніверсітэта яшчэ не было: 90 гадоў святкуе паважаны выкладчык, 64 з якіх - амаль усё жыццё - ён прысвяціў працы ва ўніверсітэце.

- Гэта сапраўды адданасць, - адзначыла Ірына Фёдарына. - Адданасць справе, якой прысвяцілі жыццё, і роднай зямлі, на якой Вы нарадзіліся. Дазвольце шчыра падзякаваць Вам за Вашу плённую працу, за Ваш асабісты прыклад і мудрасць, прафесіяналізм і любоў да ўніверсітэта!

Ірына Кітурка павіншавала юбіляра каштоўным падарункам і ад імя ўніверсітэта ўзнагародзіла Гана-

і інш) гучала адмысловае гісторыя знаёмства з прафесарам, успаміны пра сумесную працу і творчасць, шчырая падзяка за каштоўныя парады і асабісты прыклад - вучонага, педагога і сапраўднага мужчыны. Вучні і калегі адзначалі, што юбіляр захаваў дзівосную працаздольнасць і востры розум, дзякуючы любові да людзей, узаемадзейню з імі, паслядоўнасці ў пера-

ровай граматай ГрДУ імя Янкі Купалы.

Святочнае пасяджэнне закранула асноўныя вехі жыцця, творчасці і дзейнасці Аляксея Пяткевіча. Сярод прысутных за круглым сталом былі блізкія, вучні, калегі па працы, асветніцкай, літаратуразнаў-

ца Марына Загідуліна. Менавіта прыклад бацькі натхніў яе паступаць на філалагічны факультэт, а потым і стаць выкладчыкам. Асаблівы гонар прафесара Пяткевіча - унук, кандыдат гістарычных навук, дацэнт ГрДУ імя Янкі Купалы Аляксей Загідулін, які сёння таксама працягвае педагагічную дынастыю.

У словах кожнага выступоўцы круглага стала (спсп. Даніловіч, Ярмусік, Садоўская, Кебіч, Ігнатовіч

кананнях, думках і поглядах. Таксама падкрэслілі, што некалькі дзесяцігоддзяў мелі і маюць побач сапраўдны прыклад стаўлення да справы і роднага беларускага слова.

Мноствам шчырых слоў і розных кветак суправяджалася юбілейнае мерапрыемства, а скончылася агульным пажаданнем прысутных: абавязкова сустрэцца з урачыстай нагоды зноў.

Паводле grsu.by.
(Працяг тэмы на ст 2-3.)

Дарагія сябры "Нашага слова"!

Як адзначалася тры месяцы назад, попыт на газету пачаў павялічвацца, і вось пачала пагроху расці і падпіска, аж на 49 асобнікаў. Парадавалі Магілёў, Слонім, Валожын, Нясвіж, Гародня, Гомель і нават Барысаў. Будзем спадзявацца, што тэндэнцыя захаваецца, і газета паціху верне страчаныя пазіцыі.

Студзень Красавік		Студзень Красавік	
Берасцейская вобласць:		Гомельская вобласць:	
Баранавічы р.в.	15 17	Буда-Кашалёва	3 3
Бяроза р.в.	8 8	Брагін р.в.	1 1
Белаазёрск р.в.	- -	Ветка р.в.	- -
Бярэсце гор.	5 6	Гомель гор.	11 14
Ганцавічы р.в.	1 1	Добруш р.в.	1 1
Драгічын р.в.	- -	Ельск р.в.	1 1
Жабінка р.в.	- -	Жыткавічы р.в.	12 13
Іванава р.в.	- -	Жлобін гор.	2 -
Івацэвічы р.в.	- -	Калінкавічы гор.	1 1
Камянец р.в.	2 1	Карма р.в.	2 2
Кобрын гор.	1 1	Лельчыцы р.в.	- -
Лунінец гор.	1 1	Лоеў р.в.	- -
Ляхавічы р.в.	- -	Мазыр гор.	1 1
Маларыта р.в.	- -	Акцябрскі р.в.	1 1
Пінск гор.	7 5	Нароўля р.в.	1 1
Пружаны р.в.	3 3	Петрыкаў р.в.	1 1
Столін р.в.	- -	Рэчыца гор.	2 2
Усяго:	43 43	Рагачоў гор.	1 1
		Светлагорск гор.	- -
		Хойнікі р.в.	- -
		Чачэрсск р.в.	- -
		Усяго:	41 43
		Гарадзенская вобласць:	
		Бераставіца	2 2
		Ваўкавыск гор.	2 2
		Воранава р.в.	2 2
		Гародня гор.	25 29
		Гародня РВПС	13 16
		Дзятлава р.в.	9 9
		Зэльва р.в.	1 1
		Гіе р.в.	3 3
		Карэлічы р.в.	2 1
		Масты р.в.	1 1
		Наваградак гор.	3 3
		Астравец р.в.	2 1
		Ашмянны р.в.	3 3
		Смаргонь гор.	6 6
		Слонім гор.	8 15
		Свіслач р.в.	4 4
		Шчучын р.в.	1 1
		Ліда	9 10
		Усяго:	96 109
		Менская вобласць:	
		Беразіно р.в.	4 4
		Барысаў гор.	4 6
		Вілейка гор.	1 1
		Валожын гор.	6 13
		Дзяржынск р.в.	5 5
		Клецк р.в.	- -
		Крупкі р.в.	2 -
		Капыль р.в.	2 3
		Лагойск	5 7
		Любань р.в.	1 1
		Менск гор.	148 153
		Менск РВПС	10 10
		Маладзечна гор.	9 9
		Мядзел р.в.	1 2
		Пухавічы РВПС	2 2
		Нясвіж р.в.	6 10
		Смялявічы р.в.	5 5
		Слуцк гор.	6 5
		Салігорск гор.	1 1
		Ст. Дарогі р.в.	- -
		Стоўбцы р.в.	4 3
		Узда р.в.	1 1
		Чэрвень р.в.	- -
		Усяго:	223 241
		Магілёўская вобласць:	
		Бабруйск гор.	- 1
		Бялынічы р.в.	- 1
		Быхаў р.в.	- 1
		Глуск р.в.	1 2
		Горкі гор.	1 1
		Дрыбін р.в.	1 -
		Кіраўск р.в.	- -
		Клічаў р.в.	3 3
		Клімавічы р.в.	- -
		Касцюковічы р.в.	- -
		Краснаполле р.в.	- -
		Крычаў р.в.	- -
		Круглае р.в.	1 1
		Меціслаў р.в.	2 2
		Магілёў гор.	50 61
		Асіповічы гор.	7 8
		Слаўгарад р.в.	1 -
		Хоцімск р.в.	- -
		Чэрыкаў р.в.	1 1
		Чавусы р.в.	- -
		Шклоў р.в.	1 1
		Усяго	69 83
		Усяго на краіне:	546 595

чай і культурнай дзейнасці прафесара.

Успамінамі дзяцінства падзялілася дачка Аляксея Пяткевіча - мастацтвазнаў-

І.М. Хлусевіч, А.М. Загідулін

"Дзеля высокіх і святых інтарэсаў"

(Да 90-годдзя прафесара Аляксея Міхайлавіча Пяткевіча)

30 сакавіка адзначыў 90-гадовы юбілей прафесар Аляксей Міхайлавіч Пяткевіч.

Так ужо было суджана, што, нарадзіўшыся ў мястэчку Новы Свержань на Меншчыне і правёўшы маладыя гады ў Менску (спачатку студэнтам філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, потым аспірантам гэтай прэстыжнай навучальнай установы), Аляксей Міхайлавіч Пяткевіч усё сваё далейшае жыццё звязваў не са сталіцай рэспублікі, а з яе абласным цэнтрам - горадам Гародняй. Зрэшты, такі ход падзей у значнай ступені вызначыў сам будучы навуковец, які, востра адчуўшы настаўніцкае пакліканне, адмовіўся на размеркаванні выпускнікоў аспірантуры БДУ ад прапанаванага Дзяржаўнай камісіяй перспектываў месца ў Інстытуце літаратуры Акадэміі навук і, як згадвае юбіляр, "папраціўся ў які-небудзь педінстытут". Ім аказаўся Гарадзенскі.

Усё прыйшлося па душы маладому выкладчыку ў незнаёмым дагэтуль горадзе, які адразу стаў для яго другім домам: і бацька Нёман, які больш за сотню кіламетраў адсюль ахінае яго роднае мястэчка, і старажытныя пабудовы, і ціхія вуліцы з каштанамі, і прыветны прыём рэктара Гарадзенскага педінстытута Дзмітрыя Спірыдонавіча Маркоўскага, які ўсю калектыву кафедры літаратуры, на якой Аляксей Міхайлавіч пачаў працаваць у 1957 г.

Навуковы шлях Аляксея Міхайлавіча пачынаў як літаратуразнавец і гісторык літаратуры. У 1963 г. у Інстытуце літаратуры Акадэміі навук БССР абараніў кандыдацкую дысертацыю "Псіхалагічны аналіз і праблема характару ў прозе Кузьмы Чорнага" пад кіраўніцтвам Ю.С. Пшыркова, якая пазней уваходзіла ў манаграфію "Сюжэт. Кампазіцыя. Характар: аб прозе К. Чорнага" (Мінск, 1981). У іх прааналізаваны шэраг тэарэтычных катэгорый літаратуры і іх рэалізацыя ў творчасці К. Чорнага. Увайшоў у калектыв аўтараў акадэмічнага выдання "Гісторыя беларускай дакастрычніцкай літаратуры. Т. 2: Літаратура XIX - пачатку XX ст." (Мінск, 1969), а таксама

ўніверсітэцкага падручніка з міні-стэрскім грыфам "Гісторыя беларускай літаратуры. XIX - пач. XX ст." (Мінск, 1981), што быў дапрацаваны і перавыдадзены ў 1998 г.

З 1968 па 1974 год Аляксей Міхайлавіч узначальваў створаную кафедру беларускай літаратуры, да 1990 г. заставаўся яе дацэнтам. У 1971 г. быў прыняты як крытык і літаратуразнавец у Саюз пісьменнікаў БССР. Будучы ў цёплых, прыцельскіх адносінах з вядомымі беларускімі літаратарамі, А. М. Пяткевіч запрашаў іх ва ўніверсітэт. Так, былі арганізаваны сустрэчы студэнтаў-філолагаў з В. Быкавым, У. Караткевічам, Р. Барадуліным, Г. Бураўкіным, Н. Гілевічам, А. Карпюком, В. Іпатавай і многімі іншымі.

На мяжы 80-х - 90-х гадоў, калі павысілася цікавасць грамадства да нацыянальнай культурнай спадчыны, А. М. Пяткевіч выступіў адным з ініцыятараў шырокага ўвядзення дысцыплін, звязаных з беларускай культурай, ва ўніверсітэцкія навучальныя праграмы. Была створана кафедра беларускай культуры, якую Аляксей Міхайлавіч узначальваў з 1991 па 2001 г. Ва ўніверсітэце Аляксей Міхайлавіч на філалагічным, а пазней на гістарычным факультэтах чытаў вялікі курс гісторыі беларускай культуры. Культура становіцца дадатковай спецыяльнасцю на дадзеных факультэтах, якія паслядоўна атрымваюць назву "філалогія і культуры" і "гісторыя і культуры". А. М. Пяткевіч выкладаў курсы "Музычна-тэатральная культура Беларусі (X-XVIII стст)", па гісторыі журналістыкі на Гарадзеншчыне.

У 1994 г. ВАК Расійскай Федэрацыі прысвоіў А. М. Пяткевічу званне прафесара. Прафесар А. М. Пяткевіч паспяхова перадае прыклад навуковай творчасці маладзейшаму пакаленню: пад яго кіраўніцтвам падрыхтаваны тры кандыдаты навук па спецыяльнасці "Гісторыя і тэорыя культуры".

Гісторыя беларускай культуры і мастацтва, а таксама краязнаўства, рэгіяналістыка, біяграфістыка ўваходзяць у сферу навуковых даследаванняў А. М. Пяткевіча з канца 80-х гадоў. Прафесар

А. М. Пяткевіч вывучае ролі ў развіцці беларускай культуры Я. Купалы і Я. Коласа, А. Міцкевіча і Э. Ажэшкі, М. Васілька і А. Карпюка, Я. Карскага, І. Анацэвіча і многіх іншых. Акрамя вядомых імён, даследуе творчасць літаратараў, навукоўцаў і краязнаўцаў Гарадзеншчыны.

Вынікі даследаванняў А. М. Пяткевіч друкуе ў матэрыялах навуковых канферэнцый, у рэспубліканскіх, абласных газетах, выданнях беларускай дыяспары за мяжой. Таксама А. М. Пяткевіч апублікаваў каля двухсот энцыклапедычных артыкулаў у "Энцыклапедыі літаратуры і мастацтва Беларусі", "Беларускай энцыклапедыі", "Энцыклапедыі гісторыі Беларусі", "Гродно. Энциклопедический справочник", "Янка Купала. Энциклопедические даведнік". Грунтоўным унёскам у краязнаўства Гарадзеншчыны з'яўляюцца кнігі прафесара "Пісьменнікі прынёманскага краю" (Гродна, 1986), "Літаратурная Гродзеншчына. Мясціны. Людзі. Кнігі" (Мінск, 1996), "Старонкі спадчыны. Культурнае памежжа Гродзеншчыны: працэсы, з'явы, асобы" (Мінск, 2006). У навуковай інтэрпрэтацыі культурніцкіх працэсаў на Беларусі для прафесара А. М. Пяткевіча важную роллю заўсёды адыгрывала канкрэтная асоба творцы, яе лёс, характар, матывацыя і пачуццёваасць. Дадзены падыход прасочваецца ўсю творчую дарогу навукоўца і літаратурнага крытыка, пачынаючы з яго першых артыкулаў, манаграфій і ўвасобіўшыся ў біяграфічным даведніку "Людзі культуры з Гродзеншчыны" (Гродна, 2000), які стаіць на бібліятэчных паліцах моцна растрэпаны праз павышаную папулярнасць чытачоў.

Спецыфічным навуковым інтарэсам А. М. Пяткевіча з'яўляецца гісторыя перыядычнага друку і кнігадрукавання Гарадзеншчыны, што адлюстравалася ў манаграфіях "Маршруты кніжнага слова. З гісторыі кнігі, друку на Гродзеншчыне" (Варшава, 2002), "Слова і кніга Прынёмання" (Гродна, 2016). Цікаваасцю да кнігі А. М. Пяткевіч удавалася падзяліцца праз тэлеэкран: у 1973-74 і 1976-1989 гадах ён вёў на гарадзенскім тэлебачанні праграму "Кнігарня", у якой знаёміў глядача з навінкамі мастацкай і навукова-папулярнай літаратуры.

Унікальнай з'яўляецца падрыхтаваная А. М. Пяткевічам кнігальбона "Аўтографы - разам" (Гродна, 2018), што змяшчае падаравальныя надпісы на кнігах з асабістай бібліятэкі Аляксея Міхайлавіча. Сярод 577 аўтографаў тут утрымліваюцца арыгінальныя пажаданні вядомых людзей, такіх як В. Быкаў, У. Караткевіч, Г. Бураўкін, Н. Гілевіч, Я. Брыль, Л. Геніюш, А. Мальдзіс, В. Іпатава і інш.

З назменным клопатам аб захаванні і папулярнасці нацы-

Пісьменнікі Гарадзеншчыны (злева направа) Алена РУЖЫКА, Алег ЛОЙКА, Анатоль ІВЕРС, Сяргей ЧЫГРЫН, Мікола АРОЧКА, Данута БІЧЭЛЬ, Аляксей ПЯТКЕВІЧ, Аляксей СУЧОК. Слонім, 1987 г.

янальнай і рэгіянальнай спадчыны Аляксей Міхайлавіч Пяткевіч спрычыніўся да стварэння Гудзевіцкага дзяржаўнага літаратурна-этнаграфічнага музея (Мастоўскі раён), а таксама музея Цёткі ў Астрынскай СШ (Шчучынскі раён), куды шчодро, па традыцыі, закладзенай папярэднікамі-асветнікамі, перадаваў свае рукапісы і кніжныя рарытэты.

І сёння, рупячыся аб нацыянальнай памяці, навуковец, пачынаючы з 2010-га, штогод рыхтуе і выпускае "Беларускі настольны перакідны краязнаўчы календар (на матэрыяле Гродзеншчыны)", змест якога складаюць круглыя даты прыкметных асоб і падзей рэгіёна. Да 90-гадовага юбілею прафесара А. М. Пяткевіч падрыхтаваў і выдаў кнігу сваіх успамінаў, што паслужаць важнай крыніцай па гісторыі як Купалаўскага ўніверсітэта, так і роднага краю.

Гэтакі пазітыўны настрой і заўсёды аптымізм, адкрытасць разам з выключнай працаздольнасцю і неадступнай патрэбай служыць "высокім і святым інтарэсам" спрыялі педагагічнаму і навуковаму сталенню прафесара, на чым творчым рахунку сёння 537 публікацый па літаратуразнаўстве, культуралогіі, краязнаўстве, сярод якіх 18 кніг, і тысячы ўдзячных вучняў, якім Аляксей Міхайлавіч прывіў асабліваю пашану і неаб'якаваасць да лёсу роднага краю і інтарэсаў да яго вывучэння.

Аляксей Пяткевіч шырока займаецца грамадскай дзейнасцю. Ён з'яўляўся старшынём Гародзенскай гарадской рады ТБМ імя Ф. Скарыны (1989-2002 гг., 2004-2020 гг.), сябрам Рэспубліканскай Рады ТБМ імя Ф. Скарыны (2002-2021 гг.), сябрам рэдкалегіі газеты "Наша слова" (1997 г. - па сёння), сябрам Рэспубліканскага навуковага савета "Народная творчасць і быт беларусаў" (1978-1989), Міжнароднага камітэта беларусістаў (1990-2000 гг.), Міжнароднага камітэта славістаў (1990-1995 гг.), з'яўляецца сябрам Міжнароднага Купалаўскага фонду (з 1991 г.).

Спіс асноўных работ:

1. Пяткевіч, А. М. Майстэрства партрэтнай характарыстыкі / А. М. Пяткевіч // Польшыма. - 1958. - № 5. - С. 218-224.
2. Гісторыя беларускай дакастрычніцкай літаратуры / Акадэмія навук БССР, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы. Т. 2 : Літаратура XIX - пачатку XX ст. / [рэдкалегія: В. В. Барысенка і інш.]. - 1969. - 616 с.
3. Пяткевіч, А. М. Сюжэт. Кампазіцыя. Характар: аб прозе Кузьмы Чорнага / А. М. Пяткевіч. - Мінск : Мастацкая літаратура, 1981. - 157 с.
4. Гісторыя беларускай літаратуры, XIX - пачатку XX ст.: падручнік для філалагічных факультэтаў педагагічных інстытутаў БССР / [Л. С. Голубева і інш.]. - Мінск : Вышэйшая школа, 1981. - 412 с.
5. Пяткевіч, А. М. Літаратурная Гродзеншчына: Мясціны. Людзі. Кнігі. - Мн. : Выд. цэнтр "Бацькаўшчына", 1996. - 96 с.
6. Пяткевіч, А. М. Людзі культуры з Гродзеншчыны: даведнік / А. М. Пяткевіч. - Гродна : ГрДУ, 2000. - 354 с.
7. Пяткевіч, А. М. Старонкі спадчыны: культурнае памежжа Гродзеншчыны: працэсы, з'явы, асобы / А. М. Пяткевіч. - Мінск : Беларускі кнігазбор, 2006. - 239 с.
8. Матэрыялы прапора беларускай літаратуры пачатку XX стагоддзя: манаграфія / [І. В. Жук, А. М. Пяткевіч і інш.]. - Гродна : ГрДУ, 2009. - 255 с.
9. Пяткевіч, А. М. Музычна-тэатральная культура Беларусі (X-XVIII стст.): дапаможнік па курсе "Гісторыя беларускага тэатра і кіно" для студэнтаў спецыяльнасці 1-03 01 08 - Музычнае мастацтва. Спецыяльныя музычныя дысцыпліны па курсе "Гісторыя беларускай культуры" для студэнтаў усіх спецыяльнасцей / А. М. Пяткевіч. - Гродна : ГрДУ, 2010. - 47 с.
10. Пяткевіч, А. М. Слова і кніга Прынёмання / А. М. Пяткевіч. - Гродна : ЮрСаПрынт, 2016. - 207 с.
11. Пяткевіч, А. М. Пратэстанцкая друкарня ў наднёманскім мястэчку / А. М. Пяткевіч // Маладосць. - 2017. - № 3. - С. 124-127.
12. Пяткевіч, А. М. Аўтографы - разам / А. М. Пяткевіч. Гродна, ЮрСаПрынт, 2018. - 293 с.
13. Пяткевіч, А. М. Водгулле з маёй дарогі. Успаміны / А. М. Пяткевіч. - Гродна : ЮрСаПрынт, 2021.

Аляксей Пяткевіч з жонкай і бацькамі

